

Bierkenners

vragen

Grolsch

2589-6318

'n SLIEPSTEEN

Nummer 150 | Zomer 2022
38e jaargang | € 5,50

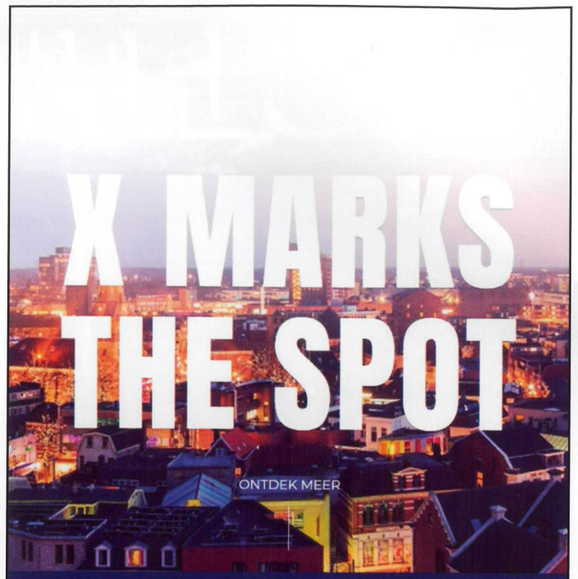
Stichting Historische Sociëteit
Enschede - Lonneker

BBM
BJORN VAN DE BRUG
MULTISERVICE

Olieslagweg 18
7521 JD Enschede

T 06 - 41 45 99 08
E info@bbmultiservice.nl

BBMULTISERVICE.NL

TIJD VOOR VERANDERING

EXTRA MAKELAARS

KUIPERSDIJK 412
ENSCHEDE

053 4304 304

Wij zijn er
voor u... altijd

Sinds
1828

053 432 19 55 • www.varvikuitvaartzorg.nl

KOELINK
SINCE 1895
Fine Jewellery and Watches

10% korting

Op vertoon van deze advertentie

Haverstraatpassage 30
7511 EW Enschede

T: +31 (0)53 432 44 33
E: info@koelinkjuwelier.nl

www.koelinkjuwelier.nl

Niet geldig in combinatie met andere acties en/of kortingen.
Reparaties uitgesloten.

'n SLIEPSTEEN

Kwartaalblad van de Stichting Historische Societeit Enschede-Lonneker

38e jaargang, nummer 150, Zomer 2022

Abonnement op n Sliepsteen:
Een abonnement op 'n Sliepsteen kost € 17,90 per jaar (4 nummers). Abonnees zijn tevens contribuanten van de SHSEL en ontvangen op hun emailadres 10 x per jaar de Hoesbreef (digitaal), met actuele informatie over cultuurhistorie en uitnodigingen voor de thema-avonden van de SHSEL. Abonnee / contribuant worden kan via de abonnementenadministratie of via de website: www.shsel.nl/shsel/lid-abonnee
Losse nummers n Sliepsteen: € 5,50.
Opzeggingen vóór 1 december.

Abonnementen:
Voor adreswijzigingen en aan- en afmeldingen kunt u contact opnemen met:
Anneke Grimberg
Borgbos 23, 7543 GN Enschede
E-mail: abonnementen@shsel.nl
Tel. 053 - 569 85 56

Betalingen op rekening
NL37 INGB 0004 9391 76 t.n.v.
de Historische Societeit Enschede-Lonneker.

Redactie:
Jan Brummer eindredacteur, Ingrid Astrego, Geert Bekkering en Christian Rijnberg
Tekstredactie: Gertrude van de Bovenkamp

Vaste medewerkers:
Margaret Brummer, Willem Bulter, Ab Gellekink

Redactieadres:
Jan Brummer
E-mail: sliepsteen@shsel.nl
Weegbree 3
7491 LK Delden
Tel. 06 24 12 02 06

Vormgeving:
MBleem reclameadvies & creatie, Hengelo
www.mbleem.nl

Druk:
Drukkerij Roelofs, Enschede
www.drukkerij-roelofs.nl

Cover:
Links Theo de Groen en rechts de heer A. van den Broek. Midden: onbekend.

Fiscaal aftrekbaar: de Historische Societeit staat bij de Belastingdienst geregistreerd als algemeen nut beogende instelling (ANBI) met RSIN-nummer 806473794. Hierdoor zijn schenkingen en de contributie fiscaal voor 125% aftrekbaar.

De redactie heeft geprobeerd auteurs- en beeldrechten te regelen. Zij die menen nog zekere rechten te kunnen doen gelden worden verzocht contact op te nemen met de redactie.

De SHSEL, Stichting Historische Societeit Enschede-Lonneker, houdt zich bezig met de historie van de gemeente Enschede en de vroegere gemeente Lonneker.

▲ Deze foto van de keukenbrigade van Hotel De Graaff is gemaakt rond 1957.
V.l.n.r.: Willie Roeloffzen (chef), De heer Stam (voornaam niet bekend), Kees Hendriks, Arnold Schreur.

Kiekje

Hotel De Graaff

Willie (Willem) Roeloffzen was van 1960 tot 1980 eigenaar/chef-kok van restaurant Madras in Hengelo.
Kees Hendriks trad later als kelner in dienst bij Hotel-Restaurant Bad Boekelo. Van 1974 tot 1989 maakte hij deel uit van de close harmonygroep 'Deep River Quartet'.

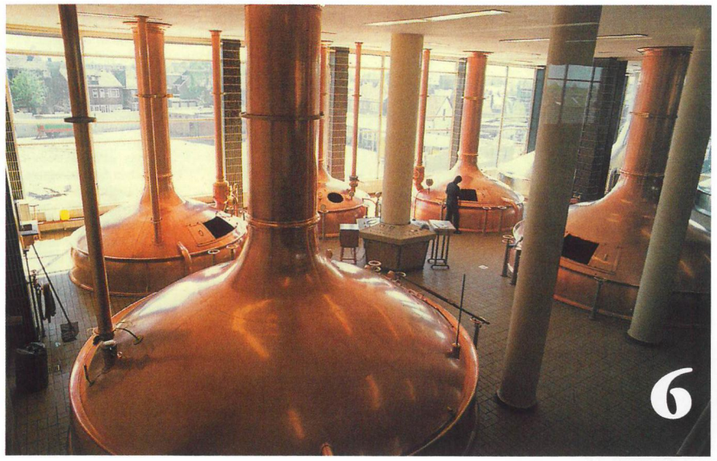
Volgt u ons al...

...Op Facebook en Instagram delen wij unieke beelden en verhalen met foto's over Enschede, Lonneker, Glanerbrug, Boekelo en Usselo. Wilt u meer weten over de geschiedenis van Enschede en omgeving? Volg ons dan op Facebook of Instagram.

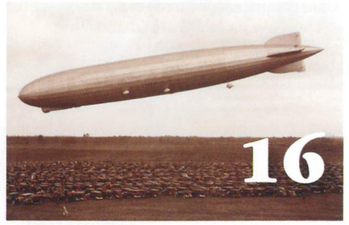
www.facebook.com/shsel

www.instagram.com/shsel_enschede

Inhoud

6 **Honderd jaar Grolsch in Enschede**
Ru de Groen

10 **Firma J. Beukers in Enschede**
Marieken Scholten-Sijsen

14 **Boekhandels in Enschede**
Bé van Kuik

16 **Twente negentig jaar geleden de sigaar?**
Adrie Roding

23 **P.J. Blom**
Jan Brummer

27 **De meisjes van weleer**
Jan Brummer

28 **De Krekkel, zeventig jaar jong**
Robert van de Pieterman

31 **Verdwenen straten**
Jan Brummer

Sliepsteen editie 150

Beste lezer,

Wanneer Johan Buursink, erevoorzitter van de Historische Sociëteit, in het voorjaar van 1985 zijn voorwoord in het eerste nummer van de Sliepsteen schrijft, heeft hij waarschijnlijk niet kunnen vermoeden dat ruim 27 jaar later editie 150 van de drukpers rolt.

In zijn voorwoord schrijft hij o.a. "Wij zijn lieden van Enschede. En waar je van bent, daar hou je van en waar je van houdt, daar wil je over praten en schrijven. De intentie om d.m.v. een eigen blad de aandacht te vestigen op en belangstelling te wekken voor historische onderwerpen die de moeite waard zijn".

Er is wel het nodige veranderd. Het eerste nummer telde 16 pagina's. Vervolgens varieert het aantal pagina's van 16 tot 20 en een enkele keer zijn het er 24. Uiteindelijk komen we uit op een aantal van 28 en wordt de cover in kleur gedrukt. De druktechniek en ook de digitale fotobewerking zijn met sprongen vooruit gegaan. In het najaar van 2017 verschijnt de eerste full colour editie 131, 48 pagina's, geheel gewijd aan het wel en wee van de familie Sanders.

Uit een enkele jaren geleden gehouden telefonische enquête blijkt dat zowel de uitvoering als de inhoud erg gewaardeerd worden. Eigenlijk kennen we maar één probleem: de Sliepsteen wordt veelvuldig uitgeleend aan familie, vrienden en bekenden waardoor het aantal abonnees vrijwel constant blijft.

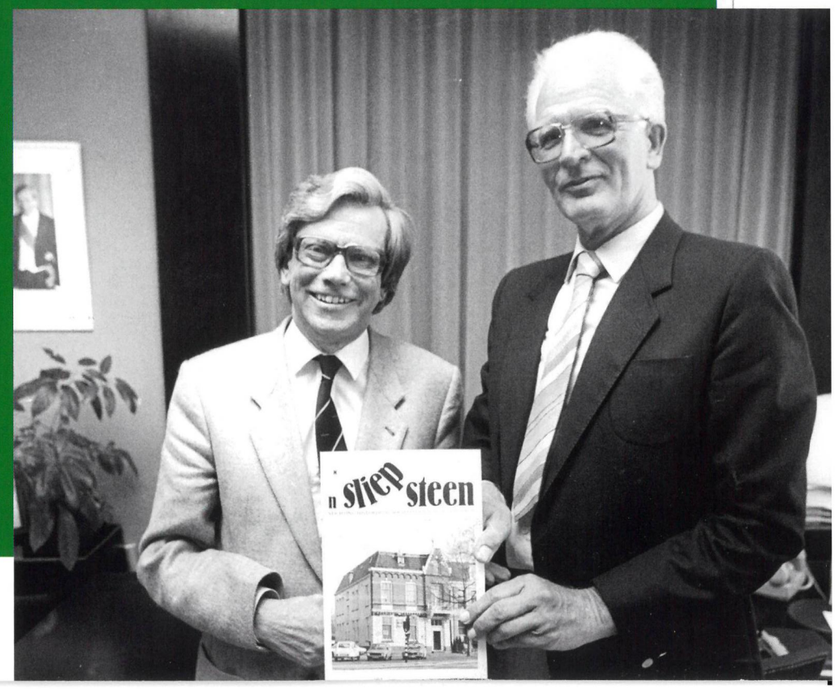
Deze meelezers, zo'n kleine 6.500, willen we aansporen om zelf een abonnement te nemen om zo de Historische Sociëteit meer power en armslag te geven. Voor slechts € 17,90 ontvangt u de Sliepsteen vier keer per jaar.
Tot slot willen we alle medewerkers van toen en nu, alle auteurs en adverteerders, bedanken voor hun bijdrage in de afgelopen decennia.

Dick Buursink
Voorzitter

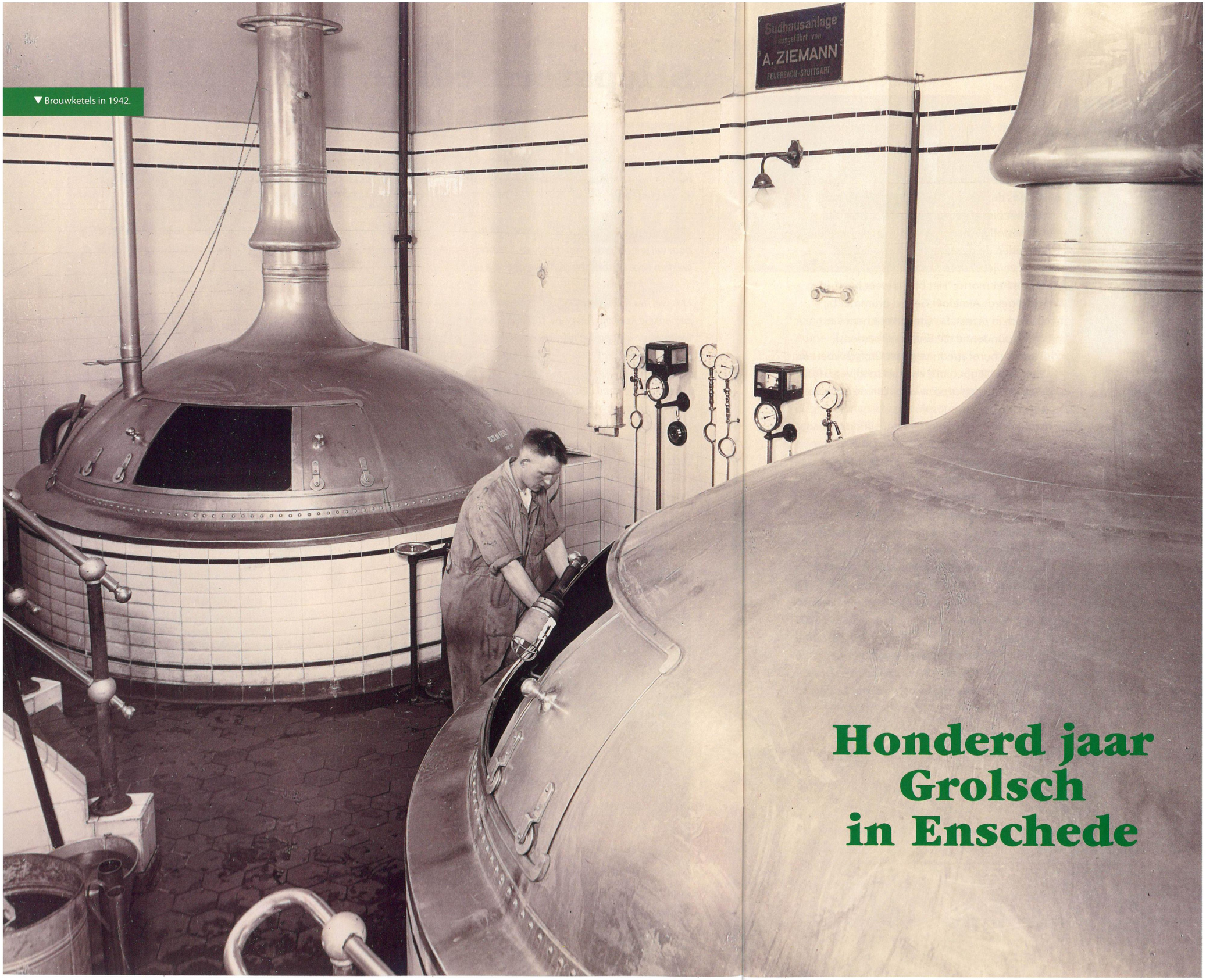
Jan Brummer
Eindredacteur

In de eerste Sliepsteen schrijft Adrie Roding een verhaal over de spectaculaire landing van het luchtschip de 'LZ-127 Graf Zeppelin' op vliegveld Twenthe op zaterdag 18 juni 1932. Aangezien dit nu exact 90 jaar geleden is, hebben wij hem gevraagd om zijn verhaal van toen te herschrijven. Op de pagina's 18 en 21 staan foto's gemaakt door Albert Brusse, die destijds in het geïllustreerd familieweekblad 'Eigen Erf' stonden. Opvallende bijkomstigheid is dat 18 juni 2022 eveneens op een zaterdag valt.

▼ Foto van de overhandiging van de eerste Sliepsteen aan burgemeester Ko Wierenga door de voorzitter van de Historische Sociëteit Hennie Olink.

▼ Brouwketels in 1942.

Honderd jaar Grolsch in Enschede

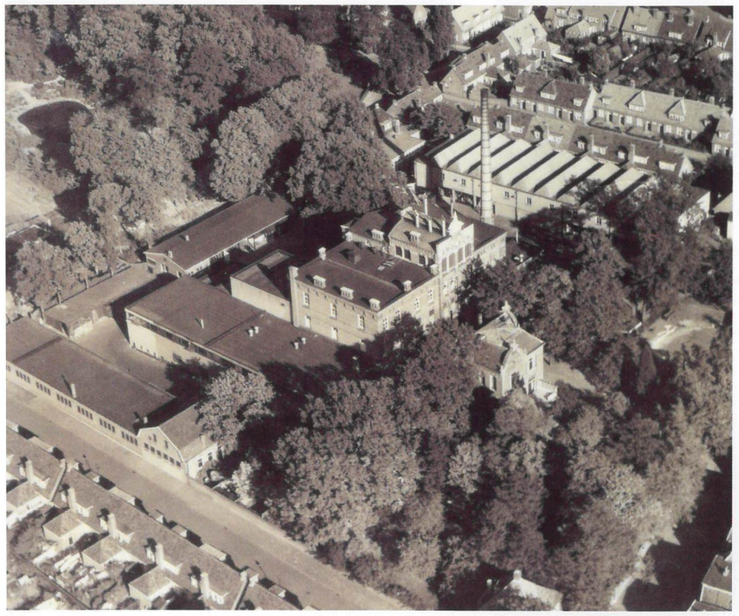
AUTEUR: RU DE GROEN

Op 13 mei 1895 besluiten een aantal Enschedese textiel-fabrikanten, handelaren en bankiers een bierbrouwerij op te richten: de E.B.B., Enschedese Bierbrouwerij N.V. Voor de bouw van de brouwerij wordt het acht hectare grote park Nieuwlust aangekocht.
Het eerste brouwsel wordt geproduceerd in april 1897.

Mede vanwege een gebrek aan grondstoffen tijdens de Eerste Wereldoorlog vermindert de productie sterk. Na de oorlog herstellen de resultaten zich niet. De heer A. Roelvink, commissaris en grootaandeelhouder van de E.B.B., die dagelijks van zijn woonplaats Winterswijk via Groenlo naár Enschede rijdt, arrangeert een gesprek met de directeur-eigenaar van brouwerij 'De Klok' in Groenlo, Th. J. (Theodorus Johannes) de Groen. Dit leidt uiteindelijk tot een fusie, »

▼ Rechts: Theo de Groen.

▲ Luchtfoto ca. 1935.

waarin de aandeelhouders van de E.B.B. en ook de Twentsche Bank zich kunnen vinden.

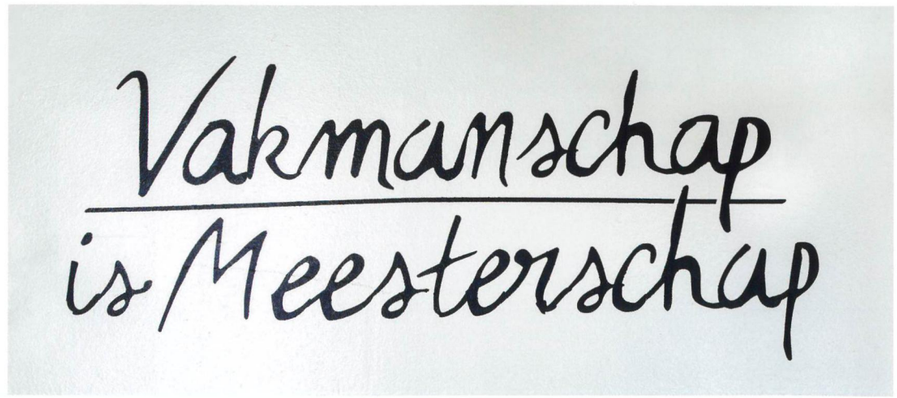
Op 3 mei 1922 wordt de nieuwe vennootschap N.V. Bierbrouwerij 'De Klok' Enschede-Groenlo opgericht. De leiding van de brouwerij in Enschede komt in handen van de oudste zoon Th.C.J. (Theodorus Cornelis Johannes) de Groen. Theo Jr. is een harde werker en een man met visie. Hij is ook een sociaal bewogen mens die in tijden van nood of bij problemen thuis zijn personeel te hulp schiet. Onder zijn leiding groeit de brouwerij die in 1954 de naam 'Grolsche Bierbrouwerij Enschede-Groenlo' krijgt, uit van een regionale speler tot één van de grotere brouwerijen van Nederland.

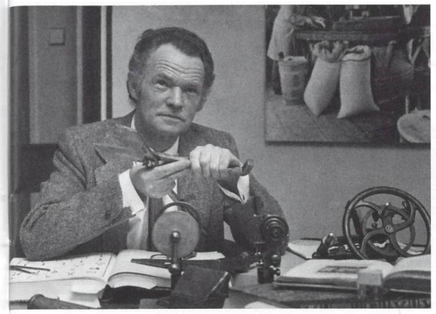
"Het bier is weer best"

Tijdens de Tweede Wereldoorlog is de kwaliteit van het bier als gevolg van een gebrek aan grondstoffen matig tot slecht. Na de bevrijding besluiten de gezamenlijke Nederlandse brouwerijen een reclamecampagne te starten onder het motto: "Het bier is weer best". In 1949 treedt Almeloër Gerard Brummer bij Grolsch in dienst. De Groen kent hem van correspondentie die Brummer namens Twentse horecabedrijven met Grolsch voert en vindt dat hij goed brieven kan schrijven. Hij is de man die met ideeën komt om de omzet te doen toenemen.

Een eigen reclamecampagne

Al snel wordt duidelijk dat, om de naamsbekendheid te doen groeien, een eigen reclamecampagne essentieel is. De eerste slagzin wordt: "Grolsch doet je goed" (1953), gevolgd door "Bierkenners vragen Grolsch" (1955) waarbij de consument tevens op de voordelen van de beugelfles wordt gewezen met o.a. de tips: "Geen opener nodig" en "U hoeft de fles niet in één keer leeg te drinken". Naast het bierverbruik in de horeca komt ook de thuisconsumptie op gang. Het is in die jaren gebruikelijk dat de huisvrouw voor het weekend twee beugelflessen bier voor haar man koopt: één voor de zaterdagavond en één voor de zondag.

▲ Gerard Brummer.

Aangezien de brouwerij zijn afnemers duidelijk wil maken dat Grolsch bier alle tijd krijgt om te rijpen, volgt in 1959 de slogan "Meesterschap rijpt langzaam", korte tijd later gevolgd door "Vakmanschap is Meesterschap". Dit briljante idee van Gerard Brummer groeit uit tot één van de bekendste en langstlopende campagnes van de vorige eeuw en draagt er toe bij dat Grolsch zich ontwikkelt tot een landelijke speler van formaat.

In 1998 besluit de raad van bestuur om een nieuwe brouwerij in Boekelo te bouwen. Deze wordt in november 2003 in gebruik genomen. De brouwerij in Groenlo sluit in 2004, die in Enschede een jaar later. Eind 2007 verkoopt de familie De Groen haar aandelenpakket aan het Engels-Zuid-Afrikaanse concern SAB Miller en komt er voorgoed een einde aan de relatie Grolsch - De Groen. Sinds 2016 is Grolsch onderdeel van de Asahi Groep Holdings Ltd.

'De Klok'

De naam 'De Klok' met het uitsluitend recht tot gebruik van het merk voor bier, werd op 15 augustus 1913 officieel vastgelegd door inschrijving ten name van Theodorus Johannes de Groen bij 'Bureau voor de Industriele Eigendom'.

Deze Theodorus Johannes de Groen draagt de door hem als particulier bedrijf uitgeoefende brouwerij, ten dele door inbreng en ten dele door verkoop, op 3 mei 1922 over aan de in Enschede gevestigde Enschedese Bierbrouwerij N.V.

Met deze inbreng en verkoop eindigde voor de brouwerij 'De Klok' in Groenlo het bestaan als een zelfstandige, particuliere onderneming.

Bijzondere data

Sinds 1897 bottelt Grolsch haar bier in de karakteristieke beugelfles. Momenteel is het de enige brouwerij in Nederland die bier in een dergelijke fles op de markt brengt. In 1995 verwerft Grolsch het predicaat 'Koninklijk'.

In mei 2002 wordt de eerste steen gelegd voor de bouw van een nieuwe brouwerij nabij Boekelo. Deze wordt in 2004 in gebruik genomen.

Bronnen

Vakmanschap is Meesterschap (1992) - Nico Scheepmaker en Jan de Groen
100 Jaar bier brouwen in Enschede (1995) 'n Sliepsteen 44 - J. Meinema
Nederlandse Ondernemers 1850-1950 (2011) - Ben Siemerink
400 Jaar Karakter (2015) - Ru de Groen
Een notitie van maart 1983 van de heer P. de Lange, jurist in dienst van Grolsch.

De Grolsch beugelfles

In 1896 introduceert Theo (Th. J.) de Groen de van groen glas gemaakte halve liter beugelfles met een metalen beugel, een porseleinen kop en een rode rubberen ring. In de loop der tijd wordt de fles een aantal keren aan het steeds sneller wordende productieproces aangepast en komt er ook een bruine variant. De inhoud is dan 45 cl. Begin jaren zestig krijgt de fles een modern, gestroomlijnd uiterlijk. Tien jaar later wordt deze versie nogmaals aangepast aan het moderne, volautomatisch productieproces. In 2008 wordt de groene beugelfles geïntroduceerd.

▲ Drie beugelflessen, 1896 – 1922 – 1962.